

Sygn. akt VII P 5/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2023 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Katarzyna Błażejowska
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Artur Kluskiewicz

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2023 r. w Bydgoszczy na rozprawie

sprawy z powództwa B. G.

przeciwko Skarbowi Państwa - Izbie Administracji Skarbowej w B.

o odprawę, sprostowanie świadectwa służby

1. nakazuje pozwanemu sprostować świadectwo służby z dnia 30 października 2020 r., wydane powódce, w ten sposób, że:

- w punkcie 3. (trzecim) zamiast słów „W dniu przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy” wpisać „W dniu zwolnienia ze służby”,

- w punkcie 4. (czwartym) zamiast słów „Stosunek pracy ustał w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy” wpisać „Stosunek służbowy ustał w wyniku zwolnienia ze służby w związku z reorganizacją jednostki organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej”;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 38.341,44 (trzydzieści osiem tysięcy trzysta czterdzieści jeden 44/100) złotych tytułem odprawy wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty;

3. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

4. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.820,00 (dwa tysiące osiemset dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

5. kosztami sądowymi w sprawie obciąża Skarb Państwa.

Sędzia Katarzyna Błażejowska

Sygn. akt VII P 5/23

UZASADNIENIE

Powódka B. G., działając przez profesjonalnego pełnomocnika, pozwem przeciwko Skarbowi Państwa – Izbie Administracji Skarbowej w B. wniosła o sprostowanie świadectwa służby wydanego jej przez pozwaną w dniu 30 października 2020 r., w ten sposób, że:

- w pkt 3 zamiast słów „W dniu przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy” wpisać „W dniu zwolnienia ze służby”,

- w pkt 4 zamiast słów „Stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy” wpisać „Stosunek służbowy ustał w wyniku zwolnienia ze służby w związku z reorganizacją jednostki organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej” poprzez wykreślenia z punktu 4 zapisu „... w związku z art. 174 ust 10 ...”

oraz nakazanie pozwanemu wydania świadectwo służby na wzorze określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z 5 kwietnia 2017 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy celnych.

Nadto powódka wniosła o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kwoty 38 341,44 zł tytułem odprawy za zwolnienie ze służby z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu wg norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej.

W uzasadnieniu powódka wskazała, iż była funkcjonariuszem celnym od 1 maja 1997 r. do 31 maja 2017 r., zaś akt mianowania otrzymała w dniu 9 czerwca 2000 r. na podstawie ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej. Dalej wskazała, że na mocy ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o KAS w dniu 5 maja 2017 r. otrzymała propozycję pracy, w której zaproponowano jej stanowisko eksperta skarbowego, którą to propozycję przyjęła i została zwolniona ze służby z dniem 31 maja 2017 r. Od dnia 1 czerwca 2017 r. powódka została „ucywilniona” i pracuje w Referacie – Centrum Kompetencyjne Wsparcia Testowania i Jakości SISC Izba Administracji Skarbowej w B.. Powódka wskazała, iż składała pozwanej wniosek o wypłatę odprawy, jednak pozwana odmówiła. Nadto wskazała, iż wniosła do pozwanej o wydanie świadectwa służby, który pozwana początkowo nie uwzględniła, jednak po uchwale SN z dnia 19 lutego 2000 r. stosowny dokument wydała. Obecnie powódka domaga się sprostowania wydanego jej świadectwa służby. Powódka wskazała, iż przyjmując dotychczasowe orzecznictwo w zakresie podstawy wydania świadectwa służby, przyjąć należy, iż powinno ono być wydane na podstawie art. 188 ust 1 ustawy o KAS, a zatem jako podstawę ustania stosunku służbowego należałoby wpisać jedną z trzech wskazanych w tym przepisie. W zakresie żądania odprawy powódka wskazała, iż podobnie, jak w przypadku świadectwa służby, regulacja zawarta w pwKAS zawiera lukę prawną, zaś wykładnia celowościowa i logiczna prowadzą do wniosku, iż nie tylko funkcjonariusze celno-skarbowi, których stosunku służby wygasły w warunkach określonych w art. 170 ust 1 pwKAS, mają prawo do odprawy z art. 163 ust 4 ustawy o Służbie Celnej. W ocenie powódki prawo to przysługuje również funkcjonariuszom, którzy przyjęli propozycję zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Tym samym powódka żąda zapłaty odprawy zgodnie z treścią art. 250 ust 4 ustawy o KAS. Jednocześnie powódka wskazała, iż w dniu 20 maja 2020 r. złożyła wniosek o zawiązanie do próby ugodowej żądając od pozwanej zapłaty odprawy w wysokości 38 341,44 zł. Pozwana stawiała się na posiedzeniu pojednawczym, lecz nie wyraziła chęci zawarcia ugody.

W odpowiedzi na pozew pozwany, działając przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. Jednocześnie pozwany nie zakwestionował wysokości wyliczonej przez powódkę odprawy. W uzasadnieniu pozwany przyznał, że powódka była funkcjonariuszem Służby Celnej, a następnie służby Celno-Skarbowej, oraz że powódce złożono w ramach reformy Krajowej Administracji Skarbowej na podstawie ustawy PwKAS propozycję pracy, którą powódka przyjął. Pozwany zakwestionował jednak, że przyjęcie pracy przez funkcjonariusza („ucywilnienie”) powinno być traktowane identycznie jak zwolnienie ze służby we wszystkich jego aspektach i skutkach. Zdaniem pozwanego, jest to jedynie błędna interpretacja przepisów prawa przez powódkę. Pozwany wskazał, że powódka wywodzi swoje roszczenie z art. 163 ust 4 ustawy o Służbie Cywilnej w zw. z art. 170 ust 1 i 3 PwKAS bądź z art. 250 ust 4 ustawy o KAS, jednakże w ocenie pozwanego nie zostały spełnione przesłanki do przyznania powódce odprawy pieniężnej. W ocenie pozwanego nie doszło do zakończenia stosunku służbowego. Mylne jest bowiem utożsamianie przekształcenia stosunku prawnego (służbowego) z jego zakończeniem, na co wskazywał Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale z dnia 1 lipca 2019 r.

wskazując, iż przekształcenie w znaczeniu prawnym oznacza, że dotychczasowy stosunek prawny ulega transpozycji w nowy. Stary stosunek prawny nie zostaje zakończony, lecz zmieniony. Pozwany wskazał, że zgodnie z art. 165 ust 7 w zw. z art. 170 ust. 2 ustawy PwKAS pisemna propozycja określająca nowe warunki zatrudnienia nie stanowi decyzji administracyjnej. Jest ona natomiast ofertą zawarcia stosunku pracy na podstawie umowy o pracę. Jednakże, aby skutek ten nastąpił, konieczne jest przyjęcie przez funkcjonariusza złożonej mu oferty. Umowa taka zostaje zawarta tylko w sytuacji, gdy funkcjonariusz przyjmie propozycję. Tym samym, zdaniem pozwanego, przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy dochodzi do skutku za zgodną wola stron. Pozwany podkreślił, że NSA wskazał, że nie dochodzi do wygaśnięcia dotychczasowego stosunku służbowego w oparciu o art. 170 ust. 1 ustawy PwKAS, bo nie ma podstawy, aby przyjąć, że ma tu zastosowanie art. 170 ust. 3 tej ustawy nakazujący traktowanie wygaśnięcia stosunku służbowego jak zwolnienia ze służby. W odniesieniu do przytoczonej przez powódkę uchwały SN z dnia 19 lutego 2020 r. (II PZP 7/19) pozwany wskazał, że jej tezy odnoszą się do wydania świadectwa pracy, a więc dokumentu mającego znaczenie dla celów emerytalno-rentowych i w żaden sposób nie potwierdzają uprawnień do nabycia odprawy w przypadku przyjęcia propozycji pracy przez funkcjonariusza. W zakresie drugiej alternatywnej podstawy przyznania odprawy, pozwany wskazał, że przepisy art. 250 ustawy o KAS nie mają zastosowania w niniejszej sprawie, bowiem żadna jednostka KAS nie została zlikwidowana ani zorganizowana. Od grudnia 2016 r. do dnia dzisiejszego nieprzerwanie jako jednostka KAS istnieje i funkcjonuje Izba Administracji Skarbowej w B.. Niezależnie od powyższego pozwany wskazał, iż zasądzenie należności byłoby całkowicie sprzeczne z celem omawianej regulacji. Podkreślił, że przedmiotowa odprawa miała rekompensować utratę zatrudnienia – w tym przypadku – możliwość dalszego pełnienia służby. W niniejszej sprawie, zdaniem pozwanego, takiej potrzeby nie było, albowiem powódka kontynuowała świadczenie pracy, choć w oparciu o inne podstawy prawne. Pozwany podkreślił, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego odprawy mają charakter socjalny, bowiem ich celem jest złagodzenie ekonomicznych i społecznych skutków utraty zatrudnienia. Tymczasem powódka przez ani jeden dzień nie została pozbawiona źródła zarobkowania. Nadto pozwany podniósł, że zapadł szereg wyroków, w których roszczenia byłych funkcjonariuszy celnych są oddalane.

W zakresie żądania sprostowania świadectwa służby pozwany wskazał, iż faktem powszechnie znanym jest, iż pojawiły się wątpliwości i rozbieżności interpretacyjne, czy w takim przypadku konieczne jest wydawanie świadectwa służb tzw. „ucywilnionym” funkcjonariuszom. Pozwany podkreślił, że wątpliwości te zostały jednoznacznie rozstrzygnięte uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2020 r., sygn. akt III PZP 7/19, który stwierdził, iż funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy otrzymuje świadectwo służby oraz wskazał, iż obowiązek wydania świadectwa służby obciąża Skarb Państwa reprezentowany przez właściwą IAS. Pozwany wskazał, że na kanwie powyższego orzeczenia ustawodawca dostosował wzór świadectwa służby poprzez wydanie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 września 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej. Pozwany zauważył, że w §2 zawarto normę przejściową, wskazując, iż do spraw w zakresie wydania, sprostowania świadectwa służby lub wydania jego odpisu rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy rozporządzenia w brzmieniu nadanym rozporządzeniem zmieniającym. Realizując uchwałę, wszyscy byli funkcjonariusze, których stosunek służby uległ przekształceniu w wyniku przyjęcia propozycji pracy Dyrektora IAS w B. otrzymali od pozwanego świadectwa służby na obowiązującym wzorze – w tym także powódka. Dalej pozwany wskazał, że na podstawie obowiązujących przepisów, w przypadku przekształcenia funkcjonariusz jest uznawany za zwolnionego wyłącznie do celów emerytalno-rentowych (w tym wydania świadectwa służby). Przekształcenie nie jest zwolnieniem, jest jedynie traktowane jak zwolnienie. W ocenie pozwanego są to dwa inne przypadki i aktualnie obowiązujące przepisy wyraźnie te sytuacje rozróżniają. Zdaniem pozwanego, żądanie powódki wynika z mylnego utożsamiania przez nią przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy z definitywnym zakończeniem. Pozwany podniósł, iż istnieje istotna różnica pomiędzy zwolnieniem ze służby, a przekształceniem stosunku służbowego. W pierwszym przypadku funkcjonariusz definitywnie przestaje być związany z organami KAS i nie wykonuje już więcej żadnych czynności zawodowych dla administracji skarbowej. W przypadku przekształcenia osoba taka dalej jest związana z organami KAS i wykonuje czynności jednak w zmienionym reżimie – w ramach stosunku pracy, a nie administracyjnoprawnego stosunku służbowego. Pozwany zauważył, że norma § 2 rozporządzenia nakazuje stosować nowe brzmienie rozporządzenia w sprawie świadectwa służby – w tym zmienione §2 ust 1 pkt 3 i 4 rozporządzenia, gdzie wyróżniono

przekształcenie jako osobny przypadek wydania świadectwa. Odnosząc się z kolei do żądania usunięcia z pkt 4 świadectwa z podstawy prawnej art. 174 ust 10 ustawy o KAS pozwany wskazał, iż dostrzega, że przepis ten wszedł w życie po dacie przekształcenia stosunku służbowego powódki, to jednak z braku przepisów przejściowych musi być on brany pod uwagę przy wydawaniu dokumentów w takcie jego obowiązywania. Z najdalej posuniętej ostrożności pozwany podniósł również zarzut przedawnienia.

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka B. G. rozpoczęła pracę w administracji skarbowej w 1997 r. w T.. W dniu 9 czerwca 2000 r. otrzymała akt mianowania, kontynuując służbę celną w Urzędzie Celnym w T., a następnie w Izbie Celnej w T..

Okoliczności bezsporne, nadto dowód: akta osobowe powódki

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej oraz ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej powódka od 1 marca 2017 r. stała się funkcjonariuszem Służby Celno-Skarbowej. Od tego dnia powódka pełniła służbę w Izbie Administracji Skarbowej w B., realizując zadania w Drugim Urzędzie Skarbowym w T..

Powódka zajmowała stanowisko eksperta Służby Celnej w stopniu nadkomisarza celnego.

Okoliczność bezsporna, nadto dowód: pismo Dyrektora Izby Celnej w T. z dnia 24.02.2017 r. – akta osobowe

Pismem z dnia 5 maja 2017 r. Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w B. złożył powódce propozycję określającą warunki zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w IAS w B., wskazując, że umowa zostanie zawarta na czas nieokreślony, na stanowisku eksperta skarbowego, z miejscem wykonywania pracy w Dziale Podatku Akcyzowego i Podatku od Gier w Drugim Urzędzie Skarbowym w T., wynagrodzeniem zasadniczym według mnożnika 2,770 kwoty bazowej dla członków korpusu służby cywilnej oraz dodatkiem za wieloletnią pracę w służbie cywilnej, w pełnym wymiarze czasu pracy. Zaproponowane warunki miały obowiązywać od 1 czerwca 2017 r.

Dowód: pismo pozwanego z dnia 5.05.2017 r.- akta osobowe powódki

W dniu 5 czerwca 2017 r. powódka przyjęła wyżej wymienione warunki zatrudnienia, w związku z tym od 1 czerwca 2017 r. stała się pracownikiem cywilnym w Drugim Urzędzie Skarbowym w T..

Dowód: oświadczenie powódki z dnia 05.06.2017 r. – akta osobowe powódki

Wnioskiem z dnia 5 czerwca 2017 r. powódka zwróciła się o wypłatę świadczenia należnego odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej (odprawy). Pismem z dnia 14 czerwca 2017 r. pozwany odmówił uznania wniosku.

Dowód: pismo pozwanego z dnia 14.06.2017 r. – akta osobowe

Pismem z dnia 5 marca 2019 r. powódka ponownie zwróciła się do pozwanego o wydanie świadectwa służby zgodnego ze wzorem określonym załącznikiem do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 października 2009 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej i zapłaty odprawy w wysokości 6 uposażeń miesięcznych. W odpowiedzi na powyższe pismem z dnia 1 kwietnia 2019 r. pozwany ponownie odmówił uwzględnienia wniosku.

Dowód: pismo powódki z dnia 5.03.2019 r.– k. 17, pismo pozwanego z dnia 1.04.2019 r. – k. 18-19

W związku z podjęciem przez Sąd Najwyższy uchwały z dnia 19 lutego 2020 r. (III PZP 7/19) powódka pismem z dnia 21 lutego 2020 r. ponownie wystąpiła do pozwanego o wydanie świadectwa służby. W dniu 30 października 2020 r. pozwany wydał świadectwo służby na podstawie wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16

lutego 2018 r. w sprawie świadectw służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej zmienionego w dniu 30 września 2020 r.

W świadectwie służby wpisano:

- w pkt 3: „w dniu przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy zajmowała stanowisko eksperta Służby Celnej, posiadała stopień nadkomisarza celnego”.

- w pkt 4: „Stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy: art. 188 ust 1 związku z art. 147 ust 10 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. 2019 r., poz. 768 z późn. zm.) i art. 171 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. poz. 1948, z późn. zm.).

Dowód: pismo powódki z dnia 21.02.2020 r. – k. 26, świadectwo służby z dnia 30.10.2020 r. – k. 27-29

W odpowiedzi na wniosek o sprostowanie świadectwa służby pozwany poinformował powódkę, iż nie zasługuje na uwzględnienie. Podał, iż świadectwo pracy zostało wydane powódce na podstawie znowelizowanego rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie świadectw służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, a zatem zostało wydane według obowiązującego wzoru. W zakresie wskazania przyczyny ustania stosunku służbowego pozwany wyjaśnił, iż sprostowanie nie jest możliwe, bowiem przepis art. 174 ust 10 ustawy o KAS obowiązywał w dniu, w którym złożono wniosek o wydanie świadectwa służby oraz wydano to świadectwo. Pozwany wskazał, iż powinien być on łącznie zastosowany z art. 188 ustawy o KAS jako podstawa wydania świadectwa służby.

Dowód: żądanie z dnia 16.11.2020 r. sprostowania świadectwa służby – k. 36-38, pismo pozwanego z dnia 23.11.2020 r. – k. 39-40

Wnioskiem z dnia 20 maja 2020 r. powódka wezwała pozwaną do próby ugodowej, jednakże pozwana nie zgodziła się na zaproponowane warunki ugody.

Dowód: zawiadanie do próby ugodowej z dnia 20.05.2020 r. – k. 41-42, protokół z posiedzenia pojednawczego z dnia 24.06.2020 r. w sprawie o sygn. akt VII Po 72/20 – k. 46

Uposażenie powódki za miesiąc maj 2017 r. (ostatni miesiąc służby powódki) obliczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosiło 6390,24 zł brutto. Hipotetyczna odprawa, którą powódka mogła otrzymać wynosiłaby 38 341,44 zł brutto.

Oświadczenie pozwanego w odpowiedzi na pozew – k. 63v

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumentację zgromadzoną w aktach sprawy oraz aktach osobowych powódki, których autentyczność oraz treść nie były kwestionowane przez strony postępowania. Nadto Sąd przeprowadził dowód z przesłuchania powódki, której zeznania uznał za wiarygodne, albowiem były one logiczne, spójne, konkretne, korelujące z pozostałym materiałem dowodowym.

W niniejszym postępowaniu powódka wносиła o sprostowanie świadectwa służby w punkcie 3 poprzez wpisanie zamiast słów: „W dniu przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy” wpisać „W dniu zwolnienia ze służby” oraz w pkt 4 zamiast słów „Stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy” wpisać „Stosunek służbowy ustał w wyniku zwolnienia ze służby w związku z reorganizacją jednostki organizacyjnej Krajowej Administracji Skarbowej” poprzez wykreślenia z punktu 4 zapisu „... w związku z art. 174 ust 10 ...”. Dodatkowo powódka wносиła o wydanie sprostowanego świadectwa służby na wzorze określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy celnych, a także o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz odprawy z tytułu zwolnienia ze służby.

W zakresie żądania sprostowania świadectwa służby w pierwszej kolejności wypada wskazać, że rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 lutego 2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej w § 6 przewiduje tryb wystąpienia do kierownika jednostki z żądaniem sprostowania świadectwa służby. Co prawda nie ma bezpośredniego przepisu wskazującego na możliwość dochodzenia sprostowania świadectwa służby przed sądem pracy w razie odmowy uwzględnienia wniosku o jego sprostowanie przez kierownika danej jednostki organizacyjnej, niemniej zdaniem Sądu znajdzie tu odpowiednie zastosowanie art. 97§2¹ k.p., umożliwiający pracownikowi dochodzenie sprostowania świadectwa pracy przed sądem.

Przechodząc do merytorycznej oceny żądania powódki, Sąd uznał, iż częściowo zasługiwały one na uwzględnienie. Spór w niniejszej sprawie miał w istocie charakter sporu co do prawa.

Bez wątpienia powódka w związku z wdrożeniem reformy administracji skarbowej otrzymała propozycje zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, zajmując stanowisko – eksperta Służby Celnej w stopniu służbowym nadkomisarza celnego, przyjęła propozycję zatrudnienia na stanowisku eksperta skarbowego w Dziale Podatku Akcyzowego i Podatku od Gier w Drugim Urzędzie Skarbowym w T. w Izbie Administracji Skarbowej w B., z miejscem wykonywania pracy - T..

Na wstępie rozważań wskazać należy, że ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (w miejsce funkcjonujących administracji podatkowe), Służby Celnej i kontroli skarbowej została powołana Krajowa Administracja Skarbowa, podporządkowana ministrowi właściwemu do spraw finansów. Nowa struktura organizacyjna i zadania nałożone na organy KAS wymagały dostosowania dotychczasowego stanu zatrudnienia pracowników i funkcjonariuszy.

Zgodnie z art. 165 ust. 3 cyt. ustawy pracownicy zatrudnieni w Izbach celnych oraz urzędach kontroli skarbowej oraz funkcjonariusze celni pełniący służbę w izbach celnych stawali się z dniem 1 marca 2017 r. - z zastrzeżeniem art. 170 - pracownikami zatrudnionymi w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej albo funkcjonariuszami Służby Celno-Skarbowej pełniącymi służbę w jednostkach KAS, zachowując ciągłość pracy i służby. Użyte w tym przepisie określenie „odpowiednio” przyporządkowuje pracowników/funkcjonariuszy do określonych jednostek organizacyjnych jedynie na czas od dnia, wejścia w życie ustawy o KAS do dnia złożenia i przyjęcia propozycji nowych warunków pracy/służby.

Z art. 165 ust 7 w związku z art. 165 ust. 1, art 170 ust. 1-3 ustawy wprowadzającej wynika, że ustawodawca wprowadził szczególną, nadzwyczajną podstawę ustawową o charakterze przejściowym, umożliwiającą przekształcenie stosunku służbowego funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej w stosunek pracy a pracownika w stosunek służby przez przedstawienie mu w terminie do dnia 31 maja 2017 r. propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo nowe warunki pełnienia. służby, jak też konstrukcję normatywną wygaśnięcia z mocy prawa stosunków służby i stosunków pracy. W ramach realizacji zmian strukturalnych, organizacyjnych i kadrowych ustawodawca nie wykluczył możliwości złożenia funkcjonariuszowi propozycji zatrudnienia w ramach stosunku pracy, a nie służby (art. 169 ust. 3 ustawy). Dodatkowo właściwym organom pozostawił prawo do niezłożenia pracownikom/funkcjonariuszom żadnej propozycji i określił materialnoprawny termin realizacji tego uprawnienia do dnia 31 maja 2017 r. (art. 170 ust. 1 i 2 ustawy).

Propozycja zatrudnienia mieściła się w sferze władztwa służbowego (pracowniczego) i stanowiła etap realizacji ustawowego stanu faktycznego, którego dopełnieniem było oświadczenie funkcjonariusza (pracownika) o przyjęciu propozycji, odmowie jej przyjęcia albo niezłożeniu oświadczenia. Organ - przedkładając propozycję - występował w charakterze pracodawcy. Propozycja taka zmierzała do przekształcenia istniejącego stosunku służbowego w stosunek pracy w służbie cywilnej albo zakończenia tego stosunku w drodze jego wygaśnięcia z mocy prawa (w razie odmowy przyjęcia propozycji). Dopiero propozycja wraz z dopełniającym ją elementem w postaci odpowiedniej reakcji funkcjonariusza tworzyła pełny stan faktyczny, który wywoływał skutki z mocy samego prawa (przekształcenie stosunku służbowego/pracowniczego albo jego wygaśnięcie). Pisemna propozycja określająca nowe warunki zatrudnienia stawała się ofertą zawarcia stosunku pracy na podstawie umowy o pracę. Do tego, by ten skutek

nastąpił konieczne było przyjęcie przez funkcjonariusza złożonej oferty. Umowa ta zostawała zawarta tylko w sytuacji, gdy funkcjonariusz przyjmował propozycję. Nie ulegało zatem wątpliwości, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy dochodziło do skutku za zgodną wolą stron.

Odnosząc się do żądania powódki w zakresie sprostowania świadectwa służby na wzorze określonym w Rozporządzeniu Ministra Finansów z 5 kwietnia 2017 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy celnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 771) Sąd zauważa, że ustawodawca dostosował wzór świadectwa służby poprzez wydanie rozporządzenia Ministra Finansów z 4 września 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno - Skarbowej (Dz.U. z 2020r., poz. 1585). W § 2 zawarta została norma przejściowa wskazująca, że do spraw w zakresie wydania, sprostowania świadectwa służby lub wydania jego odpisu rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy rozporządzenia w brzmieniu nadanym rozporządzeniem zmieniającym.

Mając na względzie powyższe - Sąd stwierdził brak podstaw do tego, aby wydać powódce świadectwo służby na nieobowiązującym wzorze, wbrew przepisom przejściowym. Konsekwencją tego stało się oddalenie dochodzonego przez nią roszczenia we wskazanym zakresie.

Odnosząc się do istoty sprawy Sąd stoi na stanowisku, że przekształcenie (ucywilnienie) polega na jednoczesnym zakończeniu służby i rozpoczęciu stosunku pracy. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19 lutego 2020 r., sygn. III PZP 7/19 wskazał, że nie ma wątpliwości, że po przekształceniu stosunek służbowy ustaje. Spór sprowadza się zatem do tego, czy do ustania stosunku służbowego doszło na podstawie przekształcenia w stosunek pracy, czy też zwolnienia ze służby, a zatem sformułowania odpowiedzi na pytanie czy przesłanka zwolnienia ze służby powinna być uwzględniona w świadectwie służby.

Sąd podziela argumentację zawartą w powołanej powyżej uchwale, w której Sąd podkreślił, że w obecnym stanie faktycznym ustanie stosunku służbowego wynikające w istocie z uzgodnienia, że funkcjonariusz będzie zatrudniony, jako pracownik, uzasadnia stwierdzenie, że dochodzi do zwolnienia go z dotychczasowej służby. Przekładając powyższe argumenty do okoliczności rozpoznawanych spraw należało uznać, że przekształcenie w rozumieniu art. 171 ust. 1 ustawy przepisy wprowadzające KAS jest w rzeczywistości, de facto zwolnieniem ze służby w rozumieniu art. 188 ust. 1 ustawy o KAS.

Sąd podzielił zatem roszczenie powódki w tej części, w której wskazywała, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy należy traktować jako zwolnienie ze służby. Aby stwierdzić ustanie stosunku służbowego nie jest zaś konieczne wydanie decyzji o zwolnieniu ze służby. Stosunek pracy powstaje bowiem z woli stron jest to warunek zakończenia (ustania) stosunku służbowego. Zawarcie umowy o pracę stanowi też przyczynę zakończenia stosunku służbowego. Brak decyzji organu żadną miarą nie oznacza, że nie ustaje stosunek służbowy funkcjonariusza, który przyjął ofertę zatrudnienia. Można nadto przyjąć, że zawierając umowę o pracę strony stosunku służbowego jednocześnie przyjmują, że ulega zakończeniu dotychczasowy administracyjnoprawny stosunek służbowy funkcjonariusza służby celno - skarbowej. Nie jest to jednak „przekształcenie”, w którym nowy stosunek pracy zastępuje poprzedni lecz sytuacja, w której poprzedni stosunek służby ulega zakończeniu i strony zawierają nowy (odrębny) stosunek prawny. Wybór zatrudnienia pracowniczego oznacza, że stosunek służbowy się kończy. Ustanie w takiej sytuacji stosunku służbowego, wynikające w istocie z uzgodnienia, że funkcjonariusz będzie zatrudniony jako pracownik, uzasadnia stwierdzenie, że dochodzi w istocie do zwolnienia z dotychczasowej służby (por. uchwała SN z dnia 19 lutego 2020 r., III PZP 7/19).

W świetle powyższego, Sąd podzielił racje powódki w tym aspekcie, że w związku z przyjęciem przez nią propozycji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nie doszło do przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy, a doszło do zwolnienia jej ze służby. Powyższe skutkowało uwzględnieniem jej roszczeń w zakresie sprostowania świadectwa służby w pkt. 3. Logiczną konsekwencją przyjętej argumentacji stało się również nakazanie sprostowania świadectwa służby w zakresie pkt. 4 poprzez wpisanie w miejsce słów: „stosunek służbowy ustał w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy” - zapisu o treści „stosunek służbowy ustał w wyniku

zwolnienia ze służby w związku z reorganizacją jednostki organizacyjnej KAS". Zapis ten - uwzględniając całokształt dotychczasowej argumentacji odzwierciedla faktyczną sytuację, w której znalazła się powódka, a mianowicie fakt, że wraz z przyjęciem propozycji zatrudnienia pracowniczego, nastąpiło zwolnienie jej ze służby.

Nie ma zatem racji pozwany szeroko argumentując twierdzenie jakoby w przypadku powódki nie doszło do zwolnienia ze służby. Powyższe znajduje bezpośrednie źródło w art. 174 ust. 10 ustawy o KAS, który stanowi literalnie, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jako zwolnienie ze służby. Funkcjonariusz zaś, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby. Jednocześnie konsekwencją tego jest, nieuwzględnienie powództwa w zakresie sprostowania świadectwa poprzez wykreślenie z punktu 4 zapisu „... w związku z art.174 ust.10...”

Mając powyższe wywoły na uwadze Sąd podzielił również argumentację powódki w zakresie roszczenia o odprawę z tytułu zwolnienia ze służby. Sąd Rejonowy podziela także kierunek wykładni wskazany w najnowszym orzeczeniu Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 27 kwietnia 2022 r. o sygnaturze I PSKP 64/21, zgodnie z którym powódce przysługuje odprawa na podstawie art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej w związku ze stosowanym odpowiednio art. 170 ust. 3 i 4 PwKAS.

Zgodnie z art. 165 ust. 3 ustawy PwKAS pracownicy zatrudnieni w izbach celnych oraz urzędach kontroli skarbowej oraz funkcjonariusze celni pełniący służbę w izbach celnych albo w komórkach urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych stają się z dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, z zastrzeżeniem art. 170, odpowiednio pracownikami zatrudnionymi w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej, zwanych dalej "jednostkami KAS", albo funkcjonariuszami Służby Celno-Skarbowej, zwanymi dalej "funkcjonariuszami", pełniącymi służbę w jednostkach KAS i zachowują ciągłość pracy i służby. W sprawach wynikających ze stosunku pracy i stosunku służbowego stosuje się przepisy dotychczasowe.

W myśl art. 163 ust. 1, 2, 4 ustawy o Służbie Celnej funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego uposażenia. Odprawa ulega zwiększeniu o 20% miesięcznego uposażenia za każdy pełny rok pełnienia służby ponad 5 lat nieprzerwanej służby, nie więcej niż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia (ust. 1). Do okresu służby, o którym mowa w ust. 1, wlicza się poprzednie zakończone okresy służby lub zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze (ust. 2). Funkcjonariuszowi służby stałej, zwolnionemu ze służby w związku ze zniesieniem lub reorganizacją jednostki organizacyjnej, przysługuje odprawa na zasadach i w wysokości określonych w ust. 1-3 (ust. 4).

W świetle art. 165 ust. 1 i 3 pkt 1 ustawy o Służbie Celnej którym roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Kierownik urzędu może nie uwzględnić terminu przedawnienia, jeżeli opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami. Bieg przedawnienia roszczenia z tytułu uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych przerywa każda czynność przed kierownikiem urzędu, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia.

Sąd Rejonowy stwierdza, że w niniejszej sprawie nie doszło do przedawnienia. Z art. 165 uchylonej ustawy o Służbie Celnej (jak również z art. 252 obecnie obowiązującej ustawy o KAS) wynika, że roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne a bieg przedawnienia roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych przerywa każda czynność przed kierownikiem jednostki organizacyjnej, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia.

Roszczenie powódki o wypłacenie jej odprawy z tytułu zwolnienia ze służby stało się wymagalne w dniu 1 czerwca 2017 r., tj. w dniu, kiedy powódka stała się cywilnym pracownikiem Izby Administracji Skarbowej w B. w związku z przyjęciem propozycji zatrudnienia. Tym samym 3 letni bieg terminu przedawnienia ustać powinien w dniu 1 czerwca 2020 r. Jednakże pismem z dnia 5 czerwca 2017 r., powódka wystąpiła do pozwanego o wypłatę świadczenia należnego

odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej (odprawy), zaś pismem z dnia 5 marca 2019 r. powódka wezwała pozwanego do wydania świadectwa służby oraz zapłaty odprawy, a tym samym była to czynność podjęta bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia. Wobec tego, wbrew stanowisku pozwanego, bieg terminu przedawnienia uległ przerwaniu. Nadto wnioskiem z dnia 20 maja 2020 r. powódka wezwała pozwaną do próby ugodowej, jednakże pozwana nie zgodziła się na zaproponowane warunki ugody. (Dowód: zawiadzenie do próby ugodowej z dnia 20.05.2020 r. – k. 41-42, protokół z posiedzenia pojednawczego z dnia 24.06.2020 r. w sprawie o sygn. akt VII Po 72/20). Czynność ta zgodnie z art.123 kc przerwała bieg terminu przedawnienia.

Przechodząc do merytorycznego rozpoznania roszczenia o odprawę Sąd podkreśla, iż podstawą roszczenia powódki było twierdzenie, że jej stosunek służbowy wygasł, a tym samym powinny mieć zastosowanie przepisy regulujące uprawnienia osób, których stosunki służbowe wygasły. Z kolei pozwany konsekwentnie stał na stanowisku, że stosunek służbowy powódki nie uległ wygaśnięciu, lecz przekształceniu w stosunek pracy.

Sąd Rejonowy ustalił, że stosunek służbowy powódki ustał w dniu 31 maja 2017 r. w wyniku reorganizacji Służby Celnej i utworzenia w jej miejsce Krajowej Administracji Skarbowej. Jak wskazano powyżej niemożliwe jest automatyczne przekształcenie stosunku służby w stosunek pracy bez zwolnienia ze służby. Są to bowiem – stosunek służby oraz stosunek pracy – dwa odrębne reżimy prawne świadczenia pracy. Pierwszy z nich wiąże się ze znacznie większą dyspozycyjnością, działaniem na rozkaz. Zwykle ze stosunkiem służby powiązane jest również większe narażenie życia lub zdrowia. Do stosunku służby co do zasady nie ma zastosowania Kodeks pracy. Stosunek służbowy wiąże się z większymi niedogodnościami, które musi znosić funkcjonariusz, w porównaniu do stosunku pracy. Te niedogodności wiążące się ze stosunkiem służby powinny być rekompensowane poprzez szereg przywilejów o charakterze socjalnym, emerytalnym, wśród których znajduje się prawo do odprawy z tytułu zwolnienia ze służby.

W tym miejscu wypada ponownie podkreślić, iż Sąd Rejonowy podziela w tym zakresie tezy Sądu Najwyższego wyrażone w w/w uchwale z dnia 19 lutego 2020 r. o sygnaturze III PZP 7/19.

Jednocześnie Sąd Rejonowy stwierdza dalej, że skoro nie ulega wątpliwości, że stosunek służby powódki ustał i należało jej wydać świadectwo służby, to należy rozważyć z jakich przyczyn doszło do ustania stosunku służby. Z tego względu, że powódce nie przedstawiono żadnych przyczyn, dla których to ona została wytypowana do ucywilnienia, ani wobec powódki nie prowadzono żadnego postępowania dyscyplinarnego, oraz biorąc pod uwagę poważną transformację Służby Celnej i Służby Skarbowej oraz utworzenie Krajowej Administracji Skarbowej, to jedynym trafnym określeniem powodu ustania stosunku służby jest reorganizacja. W takim razie powódka nabyła prawo do odprawy z tytułu zwolnienia ze służby w związku ze zniesieniem lub reorganizacją jednostki organizacyjnej.

Powódka wstępując do Służby Celnej mogła zasadnie liczyć na zatrudnienie aż do przejścia na emeryturę mundurową, biorąc pod uwagę brak wydalenia ze służby w wyniku postępowania dyscyplinarnego. Ta daleko idąca stabilność zawodowa została powódce zabrana z przyczyn organizacyjnych, niezależnych od powódki. To pogorszenie jej sytuacji prawnej w ramach zatrudnienia powinno zostać zrekomensowane co najmniej wypłatą dochodzonej niniejszym pozewem odprawy.

Sąd Rejonowy podziela również jeden z dwóch kierunków wykładni przedstawiony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2022 r. o sygnaturze I PSKP 64/21. W tym orzeczeniu SN stwierdził, że możliwe jest przyjęcie dwóch kierunków wykładni. Pierwszy kierunek, według którego mamy do czynienia z zaniechaniem ustawodawczym i brakiem podstawy prawnej nabycia prawa do odprawy przez funkcjonariusza Służby Celnej, którego stosunek służbowy wygasł, ale przyjął on propozycję zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Wykładnię tę uzasadnia argumentacja, że prawo do tej odprawy nie ma powszechnego charakteru a sytuacja prawna takiego funkcjonariusza jest "lepsz" niż w przypadku nieotrzymania propozycji dalszej służby (pracy) lub odmowy ich podjęcia, gdyż jako pracownik ma on zapewnione kontynuowanie zatrudnienia (choć na zmienionych warunkach). Drugi kierunek wykładni polega na przyjęciu wystąpienia pominięcia prawodawczego, z którym mamy do czynienia wtedy, gdy zakres regulacji jest zbyt wąski lub gdy w określonym akcie normatywnym występuje pominięcie istotnych kwestii mających znaczenie z perspektywy koniecznego poszanowania zasad i wartości konstytucyjnych (por. przykładowo R. Stefanicki:

Zaniechanie a pominięcie ustawodawcze. Spór o granice kognicji Trybunału Konstytucyjnego, Przegląd Sądowy 2017 nr 1, s. 47). Takie pominięcie prawodawcze (które nie było przedmiotem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego) może być "naprawione" przez sąd przy pomocy reguł wykładni funkcjonalnej i systemowej przepisu (zob. A. Górska: Sposoby usuwania wadliwości procesu tworzenia prawa przez sądy administracyjne, Przegląd Sądowy 2021 nr 2, s. 89). Z treści Przepisów wprowadzających KAS wynika, że wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza, który nie otrzymał propozycji zatrudnienia oraz funkcjonariusza, który odmówił propozycji zatrudnienia traktuje się jako zwolnienie ze służby w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej. W aspekcie prawa do otrzymania świadectwa służby funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej, który przyjął propozycję pracowniczego zatrudnienia nie może być w innej (gorszej) sytuacji, czyli pozostać bez świadectwa służby (tak uchwała III PZP 7/19). Istnieje zatem możliwość uznania takiego samego zapatrywania w odniesieniu do prawa do odprawy pieniężnej i wypełnienia luki w drodze analogii przez przyjęcie, że funkcjonariuszowi Służby Celno-Skarbowej, którego stosunek służbowy wygasł a następnie uległ "przekształceniu" w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 Przepisów wprowadzających KAS, przysługuje odprawa na podstawie art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej w związku ze stosowanym odpowiednio art. 170 ust. 3 i 4 Przepisów wprowadzających KAS. Podstawa do przyjęcia poglądu o przysługiwaniu odprawy w takiej sytuacji wynika z prokonstytucyjnej wykładni przepisów ustawowych, uwzględniających zasadę równości wobec prawa i równego traktowania przez władze publiczne (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP). Sąd Najwyższy dostrzega, że funkcjonariusz, który przyjął propozycję nawiązania umowy o pracę, utrzymuje (kontynuuje) zatrudnienie, a więc jest w "lepszey" sytuacji (w każdym razie odmiennie) niż funkcjonariusz (pracownik), którego stosunek służbowy (stosunek pracy) wygasł wobec nieotrzymania propozycji dalszej służby (pracy) lub odmowy ich podjęcia. Należy jednak mieć na względzie, że wygaśnięcie stosunku służbowego w ramach tzw. "ucywilnienia" powoduje dla funkcjonariusza pozostającego w zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę cały szereg niekorzystnych konsekwencji uzasadniających odprawę za "utrata munduru" (wymienionych szczegółowo w skardze kasacyjnej, na przykład niemożność nabycia prawa do emerytury na zasadach przysługujących funkcjonariuszom; por. też. pozbawienie stopni oficerskich nadawanych dożywotnio, powołane przez S. Płażka: "Przekształcenie" stosunku służbowego celnika w stosunek pracy, Roczniki Administracji i Prawa 2021 Zeszyt specjalny I, Księga jubileuszowa prof. B.M. Ćwiertniaka, s. 387-398; por. też: S. Płażek: Wygaśnięcie stosunków pracy z mocy prawa w administracji publicznej, PIZS 2019 nr 2, s. 22; B. Bury: Sądowa weryfikacja wygaszania stosunków pracy w sferze administracji publicznej, Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej 2020 nr 3, s. 195; E. Ura: Zatrudnienie funkcjonariuszy w administracji celno-skarbowej po reformie, Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej 2021 nr 4, s. 243).

Sąd Rejonowy dostrzega, że w powyżej cytowanym orzeczeniu SN stwierdzono, że możliwe jest przyjęcie dwóch kierunków wykładni. Jeden z nich wskazuje na konieczność przyznania byłym funkcjonariuszom, którzy przyjęli propozycję pracy na podstawie stosunku pracy, prawa do odprawy. Choć w wyroku Sądu Najwyższego brakuje jednoznacznego przesądzenia prawa do odprawy emerytalnej, wydaje się, że należy je rozumieć w ten sposób, iż jest ono należne. Gdyby bowiem nie było, to Sąd Najwyższy w ogóle nie przedstawiałby innej wykładni przepisów. Należy również zwrócić uwagę, że kierunek wykładni Sądu Najwyższego wskazujący na zasadność przyznania odprawy jest bardziej przekonujący oraz lepiej i szerzej uargumentowany, przez co Sąd Rejonowy podziela go w całości.

Dodatkowo Sąd Rejonowy podnosi, że po wydaniu powyższego orzeczenia przez Sąd Najwyższy sądy powszechne zaczęły przyznawać rację powodom występującym z roszczeniami o odprawę w tożsamy sposób faktycznych. Przykładowo należy wskazać wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z 15 lipca 2022 r. o sygnaturze VII Pa 38/21 – zasądający odprawę (k. 124 akt sprawy) czy wyrok Sądu Rejonowego w Gdyni z 27 maja 2022 r. o sygnaturze IV P 62/21 (k. 76 akt sprawy). Powyższe stało się również ugruntowanym stanowiskiem tutejszego Sądu.

Jednocześnie Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie dostrzega analogię do spraw żołnierzy zawodowych, którzy po zakończeniu służby wojskowej rozpoczęli zatrudnienie w pionach cywilnych. W licznych sprawach, rozpoznawanych również przed tutejszym Sądem, osoby te dochodziły przyznania im odprawy emerytalnej, której wypłata była im odmawiana, z uwagi na przyznanie im wcześniej odprawy w związku z ustaniem stosunku służby. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 grudnia 2015 r. o sygnaturze I PK 1/15 wskazał, że świadczenie wypłacone żołnierzowi w chwili przejścia przez niego na emeryturę wojskową miało charakter gratyfikacji za odbytą służbę, a nie rekompensaty za

utrata zatrudnienia wykonywanego w ramach stosunku służby w związku z nabyciem uprawnień do zaopatrzenia emerytalnego. Odprawa, której dochodzi powód w niniejszej sprawie, w ocenie tutejszego Sądu, również ma charakter gratyfikacji za wieloletnią służbę. Zatem nie ma znaczenia, że powód po zwolnieniu ze służby kontynuował pracę na rzecz Urzędu Celno-Skarbowego jako pracownik. Tak samo jak powódka czynili żołnierze zawodowi. W ich przypadku, biorąc pod uwagę aktualne orzecznictwo, nie ulega już wątpliwości, że należały im się obie odprawy – w związku ze zwolnieniem ze służby oraz w związku z przejściem na emeryturę z tytułu pozostawania w stosunku pracy. Innymi słowy, rozpoczęcie pracy na podstawie stosunku pracy nie podważało prawa do odprawy z tytułu służby. Ani odwrotnie, wcześniejsze otrzymanie odprawy z tytułu pełnionej służby nie pozbawiało prawa do odprawy z tytułu bycia pracownikiem.

Wysokość odprawy nie była kwestionowana przez stronę pozwaną. Jej wysokość wynikała wprost z art. 163 ust. 1, 2 i 4 ustawy o Służbie Celnej w związku ze stosowanym odpowiednio art. 170 ust. 3 i 4 PwKAS. Zatem odprawa przysługiwała w wysokości trzymiesięcznego uposażenia zwiększonego o 20% miesięcznego uposażenia za każdy pełny rok pełnienia służby ponad 5 lat nieprzerwanej służby, nie więcej niż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia. Do okresu służby wlicza się poprzednie zakończone okresy służby lub zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

Biorąc pod uwagę pełne 20 lat zatrudnienia powódki, odprawa przysługiwała w wysokości sześciomiesięcznego uposażenia powoda liczonego jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy, czyli w kwocie 38341,44 zł brutto (6 x 6390,24 zł brutto = 38341,44 zł brutto). Odsetki ustawowe Sąd zasądził od następnego dnia po ustaniu stosunku służby zgodnie z doprecyzowanym na rozprawie żądaniem. Jako że stosunek służby trwał do 31 maja 2017 r., to odprawa była wymagalna od 1 czerwca 2017 r. Z tych względów Sąd orzekł jak w punkcie 2 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł z punkcie 4 sentencji wyroku mając na względzie treść art. 98 k.p.c., w którym została wyrażona zasada odpowiedzialności za wynik procesu. Zgodnie z treścią tego przepisu strona przegrywająca zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Z kolei zgodnie z treścią art. 100 zd. drugie k.p.c. sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania (...). Powódka wygrała przedmiotową sprawę w przeważającej części, ulegając tylko nieznacznie, a na koszty procesu, które poniosła składa się wynagrodzenie ustanowionego w sprawie pełnomocnika, tym samym Sąd obciążył pozwaną kosztami procesu w pełnej ich wysokości. Wysokość przyznanych powódce kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych zmienionego rozporządzeniem z dnia 3 października 2016 r. zasądzając na rzecz powódki kwotę 2820,00 zł na którą składa się stawka podstawowa w wysokości 2700,00 zł (§ 2 pkt 5 w zw. z §9 ust 1 pkt 2 rozporządzenia, tj. 3600*75%) ustalona w związku z zasądzeniem na rzecz powódki odprawy oraz kwota w wysokości 120,00 zł (§ 9 ust 3 rozporządzenia), ustalona w związku ze sprostowaniem świadectwa służby.

O kosztach sądowych orzeczono w punkcie 4 wyroku. Choć pozwany przegrał co do zasady sprawę w całości, to nie należało od niego zasądzać kosztów sądowych. Pozwany Skarb Państwa nie ma bowiem obowiązku uiszczania kosztów sądowych, które są przecież należne Skarbowi Państwa. Wynika to z art. 94 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, w myśl którego Skarb Państwa nie ma obowiązku uiszczania opłat.

Sędzia Katarzyna Błażejowska